

Selejtezni való terv, félbemaradt épület, rozsdásodó gép

Ami a beruházásokat gátolja

Nagyrészt beruházások révén, de csakis a jól megtervezett és haszonképp kivitelezett beruházások révén fejlődik a népgazdaság, jönnek létre olyan műhelyek, üzemrészecskék, gyárak, ahol korszerű technikával és technológiával olcsóbban és többet lehet termelni. Sokszor megtörténik mégis, hogy mire egy helyes elgondolás a megvalósítás útjára lépne — a felületesség, a szervezetlenség vagy a könnyelműség következtében zátonyra fut, és végül semmi sem lesz belőle. Ha a beruházás programozása jó — bár ez sem mindig felel meg a követelményeknek —, az már fél siker. Tehát a mértékértő, alapos tervelőkészítés a legfontosabb, de még akkor is megmarad annak a veszélye, hogy a tervezés vagy a kivitelezés hibái miatt felborul a beruházás.

A tervezés hibái

A tervező intézeteket általában túlszűfolyják munkával, nem ritkán felesleges munkával is. Gyakorta előfordul, hogy olyan beruházásokat terveznek meg velük, melyek nincsenek kellően megalapozva, s végül kiselejtezés a sorsuk. Lényegesen kevesebb lenne a tervezők dolga és lényegében kevesebbe kerülne egy-egy beruházás, ha minden esetben — akár rajtuk múlik, akár nem — az elkészült tervek pontosan meg is valósulhatnának.

Nincs értelme olyan terv kivitelezésének, melyet rosszul készítettek elő, de annak sincs, melyet rosszul terveztek meg. Számtalan-szor hallani olyasmiről, hogy például azt a fűrdőkádát, melyet a terv előír, nem kapni az egész országban, más

mellet pedig be sem fér az adott fűrdőszobába. Beszelezhetetlen elemek, vagy gépek tervezése sokszor hátráltatja, sőt meg is akadályozza az építkezések befejezését. Az épületelemek, gépek leírását időszakonként katalógusokban teszik közzé, s a tervezők ezeket használják fel munkájukhoz. Csak hogy az a szivattyú, amely a tavalyi katalógusban még szerepel, idén esetleg már nem kapható, s hiába kerül be a tervbe, felszerelni nem lehet.

A tervezők lelkiismeretessége és szakértelme egyrészt a beruházás megvalósulásának útját egyengeti, másrészt visszahat a tervező intézetek munkájára. Hiszen ha a terv jó, akkor nincs szükség a tervezésekre, többletmunkára sem.

A kivitelezés ellenőrzése

Talán hihetetlenül is hangzik a hozzá nem értők számára, hogy mennyi minden múlik a kivitelezés helyességét felügyelő műszaki ellenőrökön. A gyenge programozás mellett gyakran a műszaki ellenőrzés hibái teszik tönkre a jól haladó beruházást, s okoznak mérhetetlen károkat.

Egyik alapvető hibája a Csongrád megyei és a szegedi építkezések műszaki felügyeletének, hogy az ellenőrök egy része nem rendelkezik a feltétlenül szükséges műszaki szakképzettséggel. Mérnöki képzettségű alig van, technikus már több, de rajtuk kívül kisebb szak tudású, sőt minden műszaki képzettség nélküli ellenőrök is dolgoznak. A másik hiba, ha kevesebb szer is fordul elő, még súlyosabb. Ez a műszaki ellenőrök fe-

lőltelensége és nemtörődömsége, néha pedig munkakörükkkel való visszaélése.

Hogy a műszaki ellenőrzés hiányosságai mekkora kárt okozhatnak, arra elég egyetlen példaként a Kossuth Zsuzsanna Ápolónőképző esetét felhozni, ahol a felújítási és emeletraépítési munkálatoknál 150 ezer forint többletköltséget »eredményezett« a hanyag műszaki ellenőrzés.

A gépi beruházásokról

Ha már addig jutott egy építkezés, hogy akár a termelés is megkezdődhetne, még mindig bekövetkezhet a baj: nem érkezett meg időre a megrendelt gép. A gépi beruházások legfontosabb feltétele a szállítási határidők betartásának biztosítása. Ez nem sikerült a Paprikafeldolgozó Vállalatnak, a tervek szerint ugyanis még az idén, 1960-ban mintegy két és fél millió forint értékű új szalagszártót szándékoztak üzembe helyezni, de mégsem lett a dologból semmi. A szalagszártó berendezéshez való hajtóláncot ugyanis a Budapesti Szellőzőművek alvállalkozója, az Ipari Láncgyártó csak 1961-ben tudja leszállítani kapacitás hiánya miatt. Nem mondhatjuk apróságoknak, hogy a paprikafeldolgozó ily módon nélkülözni kénytelen a már betervezett szárító termelését, és természetesen a beruházási keretösszeg is kihasználatlanul maradt.

A beruházások megvalósítása körül található bizonytalankodások felszámolására a legutóbbi határidő is az — azonnali. A második öt éves terv idején nem tudunk majd boldogulni, ha a tervezés, az ellenőrzés és a gépek beszerzése olyan körülményes, meggondolatlan lesz, mint sok esetben eddig volt. Az előttünk álló években még azt a kis hibát sem engedhetjük meg magunknak, mint amilyen a Csongrád megyei Tejipari Vállalatnál fordult elő a közelmúltban, hogy bár a kétmillió forint értékű palackozó üzem gépei időben megérkeztek, mégsem lehetett azonnal üzembe helyezni őket a tervezés baklövési miatt. A második öt éves terv beruházásait a tökéletes szervezésnek és az összműködésnek kell jellemeznie.

F. K.

Szovjet- finn kulturális egyezmény

Helsinkiben szombaton aláírták a Szovjetunió és Finnország kulturális együttműködési egyezményét.

A szerződő felek elősegítik majd a kölcsönös látogatásokat és az együttműködés más formáit a felsőoktatás, a népművelés, a film, a színház, a rádió és televízió, az irodalom, a képzőművészet, a zene, a sport és a turisztika területén.

Pályázati felhívás

A Néphadsereg Politikai Csoportfőnöksége, a Belügyminisztérium, a Határőrség és a Munkásőrség Országos Parancsnoksága a Népművelési Intézettel közösen pályázati felhívást ad ki színdarabok és dalok írására, illetve szerzésére. A pályázaton résztvevő írók és zeneszerzők drámai művekben és dalokban ábrázolják a fegyveres erők kötelékében szolgálatot teljesítő katonák, határőrök, rendőrök és munkások férfias helytállását, népművelési bizottságok, házközelvédelme érdekében vállalt nemes hivatását.

Fejlettebb, korszerűbb iskolahálózattal kezdődik az új tanév

Néhány nap múlva megkezdődik ismét egy új tanév. Készülnek az iskolába a legifjabbak is, az új I. osztályosok. Nekik már sok tekintetben könnyebb lesz, mint elődeiknek. Nem kell annyit gyakorolni az iskolában, mert az elsőosztályos gyermekek többsége a lakásokhoz legközelebbi iskolába iratkozhat be. Szegeden ugyanis szeptember 1-től több iskolának megszűnik a kizárólagos fiú-, vagy leányiskola jellege. Helyettük fokozatosan koedukált iskolák (fiúk, lányok egy iskolában járnak) alakulnak.

Szegeden még vannak olyan tagiskolák, melyekben összevont osztályú tanulócsoporthoz (I–III. osztály, vagy III–IV. osztály együtt) tartoznak. Jelentős előrelépést jelent, hogy ezek az összevont osztályok az új tanévben két iskolában, a ságvártelepi és a József Attila-telepi iskolákban megszűnnek és teljesen osztottá válnak. Nyilvánvaló, ha egy osztályba járó gyermekek külön csoportban, külön nevelővel tanulnak, eredményesebb az oktató-nevelő munka, aminek elsősorban a gyermekek látják hasznát.

Jelentős eredmény még, hogy valamennyi nagyobb általános iskolában működik napközi otthon. Ezek száma, bár állami munkáról igen nagy anyagi áldozattal jár, évről évre nő. A napközi munka állandó segítése, ellenőrzése, az országos jó tapasztalatok továbbadása, a nevelők szakmai továbbképzése igen komoly és sokrétű munkával jár. Ennek ellátására szervezte meg a Művelődésiügyi Minisztérium országosan a napközi szakfelügyelői hálózatot. Július 1-től Szegeden is szakfelügyelői irányítású és ellenőrzéssel folyik napközi otthonaink munkája.

Általános iskolás tanulóink testi nevelése mind a testnevelési órákon, mind a sporttevékenységben igen fontos terület a szocialista nevelésnek. Szeged általános iskoláiban a testnevelő tanárok nagy lelkesedéssel, hivatásszeretettel végezték és végzik ezt a munkát. Az elért eredmények mellett azonban mutatkoztak több — főként a szervezés és ellenőrzés területén — hiányosság is. A testnevelő tanárok szakmai továbbképzése, a művelődésiügyi osztály, a városi úttörőnőiség és a társadalmi sportszervek által kiírt versenyek lebonyolítása, azok összehangolása szükségessé tette, hogy ezt a munkát összekapcsolják a testnevelési szakfelügyelettel, amit eddig a megyében működő szakfelügyelő ellátni nem bírt. Ezért szeptember 1-től Szegeden külön általános iskolai testnevelési szakfelügyelőt állítanak be, aki gondoskodik az iskolai testnevelési munka és iskolán kívüli sporttevékenység egybehangolásáról, az iskolai testneveléssel és sporttal kapcsolatos minden-

nemű tevékenység szakmai vezetéséről és ellenőrzéséről.

Igen örömdetesen nőtt Szegeden az utóbbi években a zenetanulási igény. A Városi Zeneiskola, a Zeneoktatók Munkaközössége mellett a Pedagógiai Főiskola gyakorló, a rókusai, a petőfitelepi Gera Sándor általános iskolákban ének-zene tagozatú osztályok is működnek, ahol a tanulók az általános iskolai óraterve és órarendbe beépítve szerzik meg az általános iskolai ének- és zenei tudást. Ének-zenei tagozatú általános iskola eddig csak az I. és II. kerületben működött. Az 1960–61-es tanévtől a Művelődésiügyi Minisztérium engedélyével a III. kerületben a Hámán Károly általános iskolában is megkezdik a munkát az ének-zene tagozat.

Szegeden eddig 6 általános iskolában működött orosz tagozat. A fejlődő és épülő Újszegeden mindinkább sürgetően lépett fel az igény, hogy ott is egyik iskolában létesüljön ilyen tagozat. A Művelődésiügyi Minisztérium hozzájárult, hogy szeptember 1-től az újszegedi Mező Imre általános iskolában orosz nyelvi tagozat működ-
jék.

Oktatásügyünk igen nagy problémája volt, hogy az általános iskolákba beiratkozott tanulók mindegyike a kötelező 8 tanév alatt nem végezte el a VIII. osztályt, hanem különböző okok — legtöbbször nem megfelelő tanulmányi eredmény miatt — osztályt ismételt és így csak a VII., VI., vagy még alacsonyabb osztályig jutott el. Most új törvényerejű rendelet született, amely kimondja, hogy azok a tanulók, akik a nyolc tanév alatt nem végzik el az általános iskola VIII. osztályát, kilenc tanéven át, 15 éves korhatárral kötelesek az általános iskolába járni.

Általános iskoláinkban folyó szocialista pedagógiai tevékenység tapasztalatait figyelembe véve 1956-ban lépett életbe az új Tanterv és Utasítás. Az ennek alapján folyó oktatást, az új Tantervnek megfelelő új tankönyveket, munkafüzeteket évről évre, 1956 szeptemberétől — az ellenforradalmi időszak okozta kieséstől eltekintve — eredményesen vezették be. Az új tanévre a VII. osztályban az orosz nyelv, növény- és állattan, ének, a VIII. osztályban a magyar nyelv és irodalom, fizika és kémia tárgyak új tanterv szerinti tanításához adnak ki új tankönyveket.

A tanulók túlterhelésének csökkentése érdekében a IV. és V. osztályos földrajz tankönyveket is kicserélik. A tanulók túlterhelésének csökkentése, sőt megszüntetése egyébként is központi feladat lesz az új tanévben.

Az elmúlt tanévben legtöbb bukás az I. és V. osztályokban volt. Ez a tény arra mutat, hogy az óvoda és az általános iskola I. osztálya, a IV és V. osztály közötti átmenet nem eléggé fokozatos, hanem ugrásszerű megerhelést okoz a gyermekeknek. Az oktató-nevelő munka módszerében ezekben az osztályokban jelentős, a tanulók túlterhelését csökkentő változások lesznek.

Az általános iskolai politika képzés főként a »gyakorlati ismeretek« elnevezésű tantárgy oktatásán belül valósul meg. E tárgy tanítását az 1957–58. tanévtől kezdődően fokozatosan vezetik be az általános iskolákban. A személyi és tárgyi feltételek lehetővé tették Szegeden, hogy az elmúlt tanévben minden általános iskola V–VI. osztályában, több iskolában már a VII–VIII. osztályban is be-

vezették a gyakorlati ismeretek oktatását. Az új tanévben előreláthatóan minden iskolában a VII. osztályban, iskoláink többségében a VIII. osztályban is folyik majd a gyakorlati ismeretek oktatása.

Nagy segítséget jelent az általános iskola célkitűzéseinek megvalósításában a nevelők rendszeres ideológiai továbbképzése, mely megszilárdítja őket világnézeti és politikai állásfoglalásukban. Ideológiai tanulmányaik során meglátják az általuk tanított tantárgyak tudományos, marxista-leninista megalapozottságát, ami hatalmas segítséget jelent óráról órára történő felkészülésükhöz, céltudatos pedagógiai munkájukhoz. A pedagógusok új rendszerű ideológiai továbbképzésének harmadik oktatási éve kezdődik szeptember 1-től. Az ideológiai továbbképzés mellett nagy gondot fordítanak a nevelők szakmai továbbképzésére is. Didaktikai, módszertani előadások, bemutató tanítások, tanulmányi kirándulások, tapasztalatcseré, üzem- és termelőszövetkezeti látogatások, kiállítások megtekintése, azok rendezése szerepel szakmai továbbképzési terveikben.

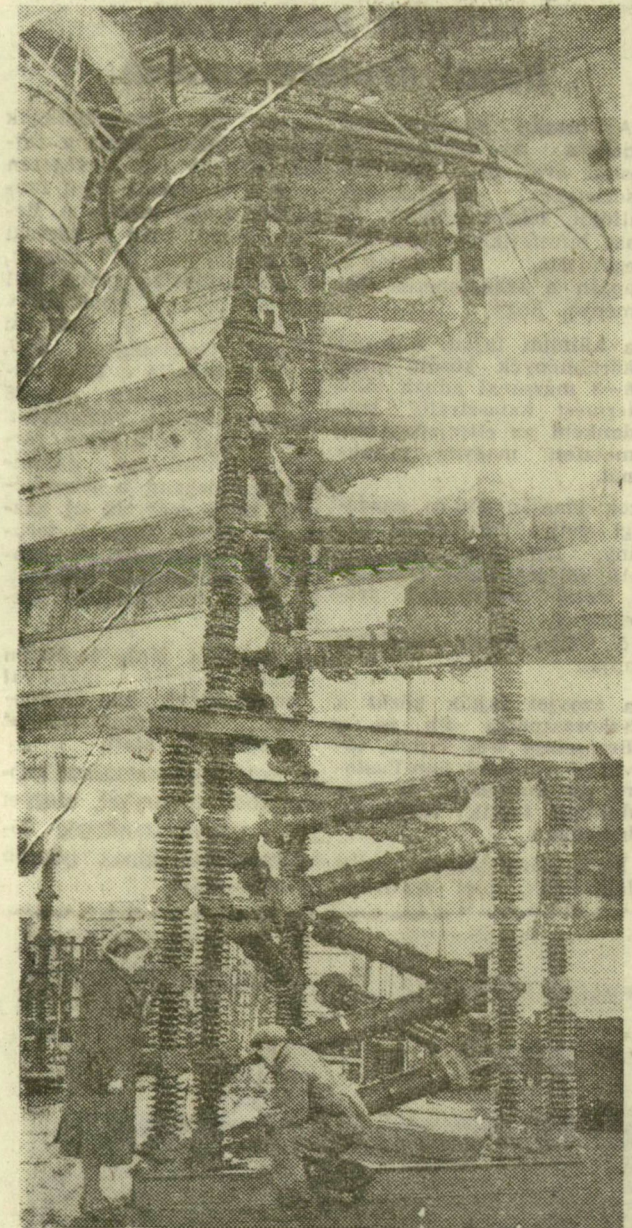
A szocialista nevelés feladatainak megvalósításában jelentős szerep jut a szülőknek is. Az iskola és a család szoros kapcsolatának kiépítésével lehet csak eredményes a nevelés, és csak így lehet megszilárdítani a kettős nevelés káros hatását. A pedagógusoknak segítenie kell a szülőket pedagógiai műveltségük emelésében, ugyanakkor felhasználják a szülők tapasztalatait, melyeket gyermekeik családi nevelése alkalmával észlelnek. A szülők és a pedagógusok, az iskola és a család közötti kapcsolat jó feltétele a jól működő szülői munkaközösség. Ennek alapvető szervezeti egységének az osztályszülői munkaközösséget kell tekinteni, mivel ezek tudják a szülőket legjobban mozgósítani gyermekeik legjellemzőbb nevelési problémáinak megbeszélésére, megvitatására. Az új tanévben az osztályszülői munkaközösségek részére olyan előadásokat tartanak, melyekből a szülők megismerhetik gyermekeik osztályának sajátos, belső életét, nevelési problémáit. A szülők anyagi támogatása (társadalmi munka, pénzbeli felajánlás) is csak az oktató-nevelőmunka céljaitra fogadható el abban az esetben, ha az a szülők megkérdőjelezése után, önkéntes felajánlásból ered.

Iskoláink az új tanévben javítani és bővíteni fogják az ipari üzemekkel és termelőszövetkezetekkel kiépített jó kapcsolatokat. Ennek szép példáit láttuk az elmúlt évek folyamán is.

Az új, 1960–61-es tanév, mint azt a szervezési vonatkozású előkészítő intézkedések és az oktató-nevelőmunkára vonatkozó célkitűzések mutatják, mindenképpen nagy fejlődést jelent általános iskoláink életében. A sikeres munka egyik feltétele, hogy iskolán belül a nevelőtestületek eszmei-politikai, pedagógiai egységben, a tanév célkitűzéseinek szem előtt tartásával végezzék napról napra oktató-nevelőmunkájukat. Ehhez a munkához a szülők, az ifjúsági szervezetek, a tanácsok, az ipari és a mezőgazdasági üzemek, egyaránt az egész társadalom segítségére szükség van, mivel a szocialista iskola megteremtése az egész társadalom ügye.

ACS ZOLTÁN
tanulmányi felügyelő

Új típusú túlfeszültség-levezető

A leningrádi Proletarij-gyárban 500 ezer voltos áramváltás típusú túlfeszültség-levezetőt készítettek. Ilyen erős-ségű túlfeszültség-levezetőt a gyár korábban is készített, de ezek csupán a viharközbeni túlfeszültségtől védtek a vezetékeket. Az új készülék a belső, úgynevezett kommutációs túlfeszültségtől is óvja a vezetéket. A szerkezet több mint ezer alkatrészből áll, magassága kilenc méter. Az Egyenáram Intézetben nemrégiben próbálták ki az új készüléket. Felvételünk az intézet laboratóriumában mutatja az új túlfeszültség-levezetőt.